

Dorota Calkiewicz

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Mediacja w postępowaniu administracyjnym ogólnym

Ustawą z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw¹ do postępowania administracyjnego ogólnego została wprowadzona instytucja mediacji. Z uzasadnienia projektu tej ustawy wynika, że przepisy regulujące mediację zostały w k.p.a.² zamieszczone m.in. po to, aby wyjaśniać w sposób polubowny, już na etapie postępowania administracyjnego, różnicę zapatrywań na sposób rozstrzygnięcia sprawy między stroną postępowania oraz organem administracji i tym samym zapobiec wszczynaniu postępowań sądowoadministracyjnych³. W literaturze podnosi się, że mediacja ma ułatwić wypracowanie konsensusu między stronami sporu, którego „prawnym wyrazem będzie rodzące konsekwencje prawne działanie (zaniechanie), np. zawarcie ugody, cofnięcie pozwu lub skargi do sądu albo odstąpienie od ich wniesienia czy też uchylenie decyzji administracyjnej”⁴. Jej podstawową cechą stanowi „udział osoby trzeciej w osiągnięciu porozumienia przez strony sporu”⁵.

Z art. 96a § 1 k.p.a. wynika, że mediacja może być przeprowadzona jedynie w trakcie postępowania administracyjnego. Jeżeli postępowanie nie zostało jeszcze wszczęte, nie ma możliwości podjęcia mediacji. Nie ma natomiast przeszkód, aby mediacja była prowadzona w postępowaniu odwoławczym czy w postępowaniach nadzwyczajnych.

W postępowaniu administracyjnym ogólnym mediacja może być prowadzona pomiędzy organem prowadzącym postępowanie oraz stroną lub stronami tego postępowania albo pomiędzy stronami postępowania (art. 96a § 4 k.p.a.). Podmioty te zostały określone przez ustawodawcę jako uczestnicy

¹ Dz.U. z 2017 r. poz. 935.

² T.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1257.

³ Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy Sejmu VIII kadencji nr 1183.

⁴ Z. Kmieciak, *Mediacja i koncepcja w prawie administracyjnym*, Zakamycze 2004, s. 27.

⁵ W. Federczyk, *Mediacja w postępowaniu administracyjnym i sądowoadministracyjnym*, Warszawa 2013, s. 32.

postępowania. Dodatkowo należy wskazać, że w postępowaniu mediacyjnym może uczestniczyć organ współdziałający, o którym mowa w art. 106 k.p.a. Udział tego organu w postępowaniu mediacyjnym będzie zależał od tego, czy organ ten wypowiedział się już w sprawie głównej. Jeżeli taka sytuacja jeszcze nie miała miejsca, to będzie on uczestnikiem postępowania mediacyjnego i organ poinformuje go o wszczęciu postępowania mediacyjnego. Jeżeli natomiast organ współdziałający w drodze postanowienia zajął już stanowisko, to wystarczające będzie uwzględnienie jego stanowiska w trakcie postępowania mediacyjnego.

Uczestnikiem postępowania mediacyjnego może być również podmiot na prawach strony, czyli np. prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka czy organizacja społeczna⁶. Podmioty te nie mają w sprawie interesu prawnego, ale mając na uwadze cele, które reprezentują (np. ochrona praworządności, ochrona praw i wolności obywatelskich), ustawodawca przyznał im prawo brania udziału w postępowaniu dotyczącym osoby trzeciej (w przypadku organizacji społecznej musi ona zostać dopuszczona przez organ administracji publicznej do udziału w postępowaniu). Podmiotom tym przysługują prawa procesowe strony w sytuacji, gdy uczestniczą w postępowaniu administracyjnym. Oznacza to, że mogą one m.in. składać wnioski dowodowe w celu ustalenia stanu faktycznego sprawy, co między innymi ma miejsce w postępowaniu mediacyjnym.

Jednak, aby mediacja mogła zostać przeprowadzona, musi na to pozwalać charakter sprawy. Przeprowadzenie mediacji jest oczywiście dopuszczalne w sprawach, w których organ wydaje decyzje uznaniowe, a zatem gdy organ ma możliwość wyboru konsekwencji prawnych określonej sytuacji⁷. Skoro bowiem normy prawa materialnego dają możliwość wyboru konsekwencji prawnych, istnieje możliwość ustalania sposobu rozstrzygnięcia sprawy przez uczestników mediacji. Również w przypadku upoważnienia organu do wydania decyzji związanej, czyli gdy w normie prawa materialnego jednoznacznie będą ustalone konsekwencje prawne, nie można wykluczyć możliwości podjęcia mediacji, chociaż jej zakres będzie ograniczony do czynności mających na celu ustalenie stanu faktycznego rozstrzyganej sprawy⁸. W toku postępowania mediacyjnego nie mogą bowiem być wskazywane propozycje, które nie będą się mieściły w granicach obowiązującego prawa. Należy również podzielić pogląd, że mediacja możliwa jest nie tylko w sprawach, w których przepisy prawa materialnego regulują rozpoznanie i rozstrzygnięcie spraw, w których występują strony o spornych interesach

⁶ Por. także B. Adamiak [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 499; P. Przybysz, *Komentarz do art. 96a k.p.a.*, Lex 2017.

⁷ Por. M. Jaśkowska, [w:] *Instytucje prawa administracyjnego. System Prawa Administracyjnego*, (red.) R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, t. 1, Warszawa 2010, s. 260.

⁸ Por. Z. Kmiecik, op. cit., s. 165.

(np. sprawy dotyczące lokalizacji inwestycji), ale także w sprawach, w których występuje sprzeczność pomiędzy interesem indywidualnym a interesem publicznym czy społecznym⁹.

Z art. 96a § 3 k.p.a. wynika, że celem mediacji jest wyjaśnienie i rozważenie okoliczności faktycznych i prawnych sprawy oraz dokonanie ustaleń dotyczących jej załatwienia w granicach obowiązującego prawa, w tym przez wydanie decyzji lub zawarcie ugody. W trakcie mediacji wyjaśnia się zatem stan faktyczny sprawy, analizuje się przepisy prawa, które mają zastosowanie w danej sprawie i następnie dokonuje się ustaleń dotyczących załatwienia sprawy, które będą satysfakcjonujące dla uczestników mediacji, jednak ustalenia te muszą się mieścić w granicach obowiązującego prawa. Nie można zapominać, że organ administracji publicznej związany jest zasadą praworządności, określoną w art. 7 Konstytucji RP oraz art. 6 i art. 7 k.p.a. Zatem dokonane w trakcie mediacji ustalenia będą wiązały ten organ, jeżeli będą mieściły się w granicach obowiązującego prawa. W przeciwnym razie organ nie będzie mógł rozstrzygnąć sprawy w drodze decyzji, zgodnie z ustaleniami przyjętymi w trakcie mediacji czy zatwierdzić ugody zawartej przed mediatorem.

Należy również wskazać, że mediacja w postępowaniu administracyjnym ogólnym jest dobrowolna i poufna. Dobrowolność mediacji oznacza, że jej potencjalni uczestnicy decydują, czy chcą, aby mediacja została w ich sprawie podjęta, ponadto mają prawo wybrać mediatora, a także w każdym momencie mediacji mogą zrezygnować z dalszego jej prowadzenia. Z kolei z art. 96j § 1 k.p.a. wynika, że mediacja nie jest jawna. Przepis ten wprowadza zasadę poufności mediacji, która obowiązuje w trakcie przeprowadzenia mediacji, jak również po jej zakończeniu. Mediator, uczestnicy mediacji i inne osoby biorące udział w mediacji są obowiązani zachować w tajemnicy wszelkie informacje, o których dowiedzieli się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że uczestnicy mediacji postanowią inaczej (art. 96j § 2 k.p.a.). Zatem zarówno organ administracji publicznej, jak i strony postępowania oraz ich pełnomocnicy są zobowiązani do nieujawniania tych informacji, ale również dotyczy to organu współdziałającego oraz podmiotów na prawach strony, biorących udział w postępowaniu mediacyjnym. Wyjątkiem będzie sytuacja, gdy uczestnicy mediacji postanowią zrezygnować z tajemnicy mediacji. Ich wola powinna być jednak wyrażona w formie pisemnej, której treść nie będzie budzić wątpliwości¹⁰.

Także propozycje ugodowe, ujawnione informacje lub złożone oświadczenia w toku mediacji nie mogą być wykorzystywane po jej zakończeniu (art. 96j § 3 k.p.a.). Oznacza to, że ujawnione w trakcie mediacji okoliczności nie będą

⁹ B. Adamiak [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania...*, op. cit., s. 496.

¹⁰ Ibidem, s. 510.

brane pod uwagę w dalszym toku postępowania rozpatrywanej sprawy, jak również w innych prowadzonych przez organy sprawach. Ograniczenie to nie dotyczy jednak ustaleń zawartych w protokole z przebiegu mediacji. Należy również zauważyć, że do akt postępowania nie włącza się dokumentów i innych materiałów, które nie znajdują się w aktach postępowania, ujawnionych w toku mediacji przez jej uczestników, jeżeli te dokumenty i materiały nie stanowią podstawy do załatwienia sprawy zgodnie z ustaleniami zawartymi w protokole z przebiegu mediacji (art. 96n § 2 k.p.a.).

Mediacja może zostać przeprowadzona z urzędu lub na wniosek strony. W związku z tym, że z zawartej w art. 13 k.p.a. zasady polubownego załatwiania spraw wynika dla organu obowiązek rozważenia możliwości polubownego rozstrzygnięcia kwestii spornych podczas mediacji, organ powinien proponować stronom skorzystanie z tej instytucji, jeżeli oczywiście pozwala na to charakter sprawy. O możliwości przeprowadzenia mediacji organ administracji publicznej zawiadamia strony oraz organ współdziałający w przypadku, gdy organ ten nie zajął jeszcze stanowiska (art. 96b § 1 k.p.a.). W zawiadomieniu o możliwości przeprowadzenia mediacji organ administracji publicznej zwraca się do stron o wyrażenie zgody na przeprowadzenie mediacji oraz o wybranie przez uczestników mediacji mediatora. W zawiadomieniu tym organ zamieszcza również pouczenie o zasadach prowadzenia mediacji oraz o zasadach ponoszenia jej kosztów (art. 96b § 3 i 4 k.p.a.). W pouczeniu tym organ powinien zatem poinformować o poufności i dobrowolności mediacji, a w szczególności o prawie do odstąpienia od udziału w mediacji na każdym jej etapie, a także o możliwości sprzeciwu uczestników mediacji wobec dostępu mediatora do akt sprawy.

Mediacja nie zostanie przeprowadzona, jeżeli uczestnicy nie wyrażą na nią zgody w terminie czternastu dni od dnia doręczenia im zawiadomienia o możliwości przeprowadzenia mediacji (art. 96c k.p.a.). Strony powinny wyrazić zgodę w formie pisemnej (dokumentu elektronicznego), której treść nie może budzić wątpliwości. Z kolei zgoda organu nie musi być wyrażona w sposób sformalizowany, bowiem będzie ona wynikała z podejmowanych przez organ czynności co do potencjalnej mediacji w rozpatrywanej sprawie, w szczególności z zawiadomienia o możliwości przeprowadzenia mediacji¹¹.

W przypadku, gdy uczestnicy mediacji udzielą zgody na jej przeprowadzenie, organ administracji publicznej wydaje postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji. W postanowieniu tym wskazywany jest mediator, którego wybrali uczestnicy mediacji. Jeżeli uczestnicy mediacji nie doszli do porozumienia i nie wybrali mediatora, wskazywany jest mediator wybrany przez organ administracji publicznej. Dokonując wyboru mediatora organ bierze pod uwagę osobę posiadającą odpowiednią wiedzę i umiejętności w zakresie

¹¹ Ibidem, s. 502.

prowadzenia mediacji w sprawach danego rodzaju (art. 96d § 2 k.p.a.). Postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji doręczane jest stronom oraz organowi współdziałającemu (art. 96d § 1 k.p.a.). Na postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji nie przysługuje zażalenie. Kierując sprawę do mediacji organ administracji publicznej odracza rozpatrzenie sprawy na okres do dwóch miesięcy. Termin ten może zostać przedłużony maksymalnie o miesiąc na zgodny wniosek uczestników mediacji lub z innych ważnych powodów (art. 96e § 1 i 2 k.p.a.). Okresu trwania mediacji nie wlicza się do terminu załatwienia sprawy (art. 35 § 5 k.p.a.).

Mediację przeprowadza mediator, który dąży do polubownego rozwiązania sporu, m.in. poprzez wspieranie uczestników mediacji w formułowaniu przez nich propozycji ugodowych (art. 96k k.p.a.). Rolą mediatora jest stworzenie warunków do znalezienia rozwiązania przez uczestników mediacji¹². Ma on wspierać uczestników mediacji w formułowaniu przez nich propozycji dotyczących załatwienia spornej sprawy. Nie wyklucza to jednak sytuacji, w której mediator zaproponuje uczestnikom sposób rozstrzygnięcia powstałego sporu¹³. Od uczestników będzie jednak zależało, czy skorzystają z przedstawionej przez mediatora propozycji.

Mediatorem może być tylko osoba z zewnątrz, nie może nim być pracownik organu, przed którym toczy się postępowanie w sprawie (art. 96f § 3 k.p.a.). Mediatorem może być każda osoba fizyczna, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych (art. 96f § 1 k.p.a.). Jeżeli jednak uczestnikiem mediacji jest organ prowadzący postępowanie, to mediatorem może być wyłącznie osoba wpisana na listę stałych mediatorów lub do wykazu instytucji i osób uprawnionych do prowadzenia postępowania mediacyjnego, prowadzonych przez prezesa sądu okręgowego, lub na listę prowadzoną przez organizację pozarządową lub uczelnię, o której informację przekazano prezesowi sądu okręgowego (art. 96f § 2 k.p.a.). Z art. 157b § 1 u.u.s.p.¹⁴ wynika, że wpisu na listę stałych mediatorów dokonuje prezes sądu okręgowego w drodze decyzji wydawanej na wniosek osoby ubiegającej się o wpis. Takim stałym mediatorem, zgodnie z art. 157a u.u.s.p., może być osoba fizyczna, która: posiada pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta w pełni z praw publicznych (jednak stałym mediatorem nie może być sędzia – wyłączenie nie dotyczy sędziego w stanie spoczynku); ma wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji; ukończyła 26 lat;

¹² K. Celińska-Grzegorezyk, [w:] *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, (red.) R. Hauser, M. Wierzbowski, Warszawa 2017, s. 670.

¹³ Podobnie T. Górzyńska uznaje, że stronom sporu podczas mediacji może być zaproponowane satysfakcjonujące je rozwiązanie – T. Górzyńska, *Poszukiwanie konsensusu w miejsce jednostronności, czyli administracja inaczej*, [w:] *Prawo do dobrej administracji*, Warszawa 2003, s. 374.

¹⁴ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2062 ze zm.

zna język polski; nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; została wpisana na listę stałych mediatorów prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego. Mediatorem w postępowaniu cywilnym nie może być zatem sędzia, chyba że jest sędzią w stanie spoczynku (art. 183² § 2 k.p.c.¹⁵). Jak słusznie zauważa P. Przybysz, ograniczenie to nie będzie się odnosiło do mediatorów prowadzących mediacje w postępowaniu administracyjnym¹⁶. Taki sędzia nie zostanie wpisany na listę stałych mediatorów, ale może być mediatorem jako osoba fizyczna, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych i korzystająca z pełni praw publicznych.

Z kolei z przepisu art. 183² § 3 k.p.c. wynika, że organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych oraz uczelnie mogą prowadzić listy mediatorów oraz tworzyć ośrodki mediacyjne. Informację o listach mediatorów oraz ośrodkach mediacyjnych przekazuje się prezesowi sądu okręgowego. Mediatorzy wpisani na takie listy nie będą stałymi mediatorami w rozumieniu art. 157a u.u.s.p., ale zgodnie z art. 96f § 1 i 2 k.p.a. mogą prowadzić mediacje w postępowaniu administracyjnym ogólnym.

Mediator powinien zachować bezstronność przy prowadzeniu mediacji. Oznacza to, że mediator nie powinien wykazywać zaangażowania po jednej ze stron prowadzonej mediacji¹⁷. Ponadto mediator powinien niezwłocznie ujawnić okoliczności, które mogłyby wzbudzić wątpliwość co do jego bezstronności, w tym okoliczności, o których mowa w art. 24 § 1 i 2 k.p.a. (art. 96g § 1 k.p.a.). W przypadku wątpliwości co do bezstronności mediatora, obowiązkiem mediatora jest odmówić przeprowadzenia mediacji i niezwłocznie zawiadomić o tym uczestników mediacji oraz organ administracji publicznej, jeżeli nie jest on uczestnikiem mediacji (art. 96g § 2 k.p.a.). Organ po otrzymaniu takiego zawiadomienia powinien podjąć czynności mające na celu wyznaczenie kolejnego mediatora. Może jednak zdarzyć się sytuacja, że uczestnicy mediacji zrezygnują z dalszego jej prowadzenia. W takim przypadku organ sam załatwia sprawę w drodze decyzji.

K. Celińska-Grzegorzczuk zauważa, że mediator, będąc osobą bezstronną i neutralną, nie powinien zajmować stanowiska co do potencjalnego rozstrzygnięcia sprawy, w której przeprowadzana jest mediacja¹⁸. Wydaje się jednak, że jeżeli uczestnicy mediacji będą mieli trudności ze znalezieniem rozwiązania zaistniałego sporu, mediator ma prawo zaproponować im rozstrzygnięcie sprawy. Mediator nie narzuca uczestnikom rozstrzygnięcia

¹⁵ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.

¹⁶ P. Przybysz, *Komentarz do art. 96f k.p.a.*, Lex 2017.

¹⁷ K. Antolak-Szymanski, [w:] K. Antolak-Szymanski, O.M. Piaskowska, *Mediacja w postępowaniu cywilnym. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 121.

¹⁸ K. Celińska-Grzegorzczuk, [w:] *Kodeks postępowania...*, op. cit., s. 668.

sprawy, to uczestnicy mediacji decydują, czy takie załatwienie sprawy jest dla nich satysfakcjonujące i możliwe do zaakceptowania. Znalezienie kompromisowego rozwiązania spowoduje, że mediacja okaże się skuteczna, tj. zakończy się polubownym rozstrzygnięciem sporu.

Organ administracji publicznej niezwłocznie przekazuje mediatorowi dane kontaktowe uczestników mediacji oraz ich pełnomocników, w szczególności numery telefonów i adresy poczty elektronicznej, jeżeli je posiada (art. 96h k.p.a.). Mediator zapoznaje się z aktami sprawy i ma prawo sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów. Z uprawnień tych mediator nie będzie mógł skorzystać, jeżeli uczestnik mediacji, w terminie siedmiu dni od dnia ogłoszenia lub doręczenia postanowienia o skierowaniu sprawy do mediacji, nie wyrazi zgody na zapoznanie się mediatora z aktami (art. 96i k.p.a.). Brak możliwości zapoznania się z aktami sprawy nie stanowi przeszkody w przeprowadzeniu mediacji, bowiem zadaniem mediatora jest jedynie pomoc uczestnikom mediacji w uzgodnieniu wspólnego stanowiska. Jednak stanowi to pewne utrudnienie, bowiem w aktach sprawy znajdują się informacje dotyczące przedmiotu tego postępowania, jak również czynności dowodowych, które być może zostały już w sprawie przeprowadzone. W takim przypadku mediator zapozna się ze sprawą i zaistniałym w niej sporem jedynie z relacji uzyskanych od uczestników mediacji.

Z przebiegu mediacji mediator sporządza protokół, który następnie niezwłocznie przedkłada organowi administracji publicznej w celu włączenia go do akt sprawy. Odpis tego protokołu mediator doręcza uczestnikom mediacji (art. 96m § 1 i 3 k.p.a.). Protokół jest dokumentem potwierdzającym odbycie mediacji oraz jej ustalenia, nie będzie on jednak zawierał relacji co do przebiegu mediacji¹⁹. W takim protokole zamieszcza się bowiem: czas i miejsce przeprowadzenia mediacji; imiona i nazwiska (nazwy) oraz adresy (siedziby) uczestników mediacji; imię i nazwisko oraz adres mediatora; dokonane ustalenia co do sposobu załatwienia sprawy; podpis mediatora oraz uczestników mediacji, a jeżeli którykolwiek z uczestników mediacji nie może podpisać protokołu, wzmiankę o przyczynie braku podpisu. Zatem w takim protokole może zabraknąć podpisu uczestnika mediacji, jednak obowiązkowo musi znajdować się podpis mediatora.

Mediacja może zakończyć się poprzez:

a) postanowienie organu administracji publicznej o zakończeniu mediacji w sytuacji, gdy w terminie wyznaczonym przez organ na podstawie art. 96e § 1 lub § 2 k.p.a. nie zostaną osiągnięte cele mediacji; po wydaniu postanowienia o zakończeniu mediacji organ dalej prowadzi postępowanie i załatwia sprawę wydając decyzję;

b) cofnięcie lub zmianę żądania przez stronę postępowania;

¹⁹ Por. *ibidem*, s. 672.

c) załatwienie sprawy przez organ administracji publicznej w drodze decyzji administracyjnej, zgodnie z zawartymi w protokole z przebiegu mediacji ustaleniami;

d) zawarcie ugody przed mediatorem w przypadku, gdy uczestnikami mediacji były wyłącznie strony postępowania, jednak taka ugoda musi być jeszcze zatwierdzona przez organ administracji publicznej (art. 118 § 1 w zw. z art. 121a k.p.a.).

Należy wskazać, że mediacja nie jest bezpłatna. Mediator ma bowiem prawo do wynagrodzenia i zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji. Wyjątkiem będzie sytuacja, gdy mediator wyrazi zgodę na prowadzenie mediacji bez wynagrodzenia, jednak w tym przypadku i tak przysługuje mu prawo do zwrotu poniesionych wydatków. Wysokość wynagrodzenia mediatora za prowadzenie postępowania mediacyjnego oraz wydatki mediatora podlegające zwrotowi zostały określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 czerwca 2017 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu administracyjnym²⁰. W sprawach o należności pieniężne wynagrodzenie mediatora wynosi 1% wartości tych należności, jednak nie mniej niż 150 zł i nie więcej niż 2000 zł za całość postępowania mediacyjnego (§ 2 ust. 1 rozporządzenia). Z kolei w sprawach dotyczących: koncesji, zezwoleń lub pozwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej, budownictwa i architektury, zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody, gospodarki wodnej, nieruchomości, rolnictwa i leśnictwa, własności przemysłowej, wynagrodzenie mediatora wynosi za pierwsze posiedzenie 150 złotych, a za każde kolejne – 100 złotych, łącznie nie więcej niż 2000 złotych (§ 2 ust. 2 rozporządzenia). W pozostałych sprawach wynagrodzenie mediatora za prowadzenie postępowania mediacyjnego wynosi za pierwsze posiedzenie 150 zł, a za każde kolejne – 100 zł, łącznie nie więcej niż 450 zł (§ 2 ust. 3 rozporządzenia).

Organ administracji niezwłocznie po doręczeniu protokołu z przebiegi mediacji wydaje postanowienie w sprawie ustalenia wysokości kosztów mediacji (art. 264 § 1a k.p.a.). Z przepisu art. 96l § 2 k.p.a. wynika, że w sprawach załatwianych przez organ administracji publicznej w drodze decyzji, koszty wynagrodzenia i zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji pokrywa organ. Z kolei w sprawach, w których może być zawarta ugoda koszty te pokrywają strony w równych częściach, chyba że postanowią one inaczej. Koszty mediacji są pokrywane niezwłocznie po jej zakończeniu (art. 96l § 3 k.p.a.). Zatem uczestnik mediacji po otrzymaniu postanowienia w sprawie ustalenia wysokości tych kosztów, będzie zobowiązany do ich niezwłocznego uiszczenia.

²⁰ Dz.U. z 2017 r. poz. 1088.

Podsumowując należy wskazać, że wprowadzona do postępowania administracyjnego ogólnego instytucja mediacji może być stosowana w sprawach, w których istnieje rozbieżność interesów stron (np. między inwestorem a mieszkańcami w sprawie lokalizacji inwestycji), ale również w przypadku, gdy zaistnieje konflikt interesu publicznego z interesem indywidualnym jednostki (np. na stronę ma być nałożony obowiązek albo ma dojść do ograniczenia uprawnień strony). Podczas mediacji ustalany jest stan faktyczny sprawy, ale jednocześnie ułatwiona jest komunikacja pomiędzy uczestnikami sporu, którzy mogą przedstawić swoje argumenty i dokonać ewentualnych ustępstw tak, aby uzgodnić satysfakcjonujące dla wszystkich uczestników rozstrzygnięcie sprawy. Należy również zauważyć, że w trakcie takich bezpośrednich uzgodnień uczestnicy mają możliwość wyjaśnienia nie tylko okoliczności faktycznych, ale również prawnych, które w konkretnej sprawie nie pozwalają na wydanie rozstrzygnięcia zgodnego z interesem strony. W takiej sytuacji istnieje możliwość, że strona, która otrzyma niekorzystną dla siebie decyzję, nie wnieśnie odwołania, a następnie skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Natomiast w przypadku wniesienia przez stronę odwołania, przeprowadzenie mediacji i wyjaśnienie okoliczności faktycznych oraz prawnych sprawy może skutkować cofnięciem przez stronę odwołania albo przynajmniej spowodować, że wydana w postępowaniu odwoławczym decyzja nie zostanie zaskarżona do sądu administracyjnego.

Literatura

- Adamiak B., [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2017.
- Antolak-Szymanski K., [w:] K. Antolak-Szymanski, O. M. Piaskowska, *Mediacja w postępowaniu cywilnym. Komentarz*, Warszawa 2017.
- Celińska-Grzegorzyczek K., [w:] *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, (red.) R. Hauser, M. Wierzbowski, Warszawa 2017.
- Federczyk W., *Mediacja w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym*, Warszawa 2013.
- Górzyńska T., *Poszukiwanie konsensusu w miejsce jednostronności, czyli administracja inaczej*, [w:] *Prawo do dobrej administracji*, Warszawa 2003.
- Jaśkowska M., [w:] *Instytucje prawa administracyjnego. System Prawa Administracyjnego*, (red.) R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, t. 1, Warszawa 2010.
- Kmieciak Z., *Mediacja i koncyliacja w prawie administracyjnym*, Zakamycze 2004.
- Przybysz P., *Komentarz do art. 96a i 96f k.p.a.*, Lex 2017.

Streszczenie

Słowa kluczowe: mediacja w administracyjnym postępowaniu ogólnym, mediator, uczestnicy sporu.

W artykule scharakteryzowano instytucję mediacji, która została wprowadzona do postępowania administracyjnego ogólnego. Aktualnie mediacja może być prowadzona nie tylko pomiędzy stronami o sprzecznych interesach, ale również pomiędzy organem prowadzącym postępowanie i stronami tego postępowania. Mediacja jest prowadzona przez mediatora, który dąży do polubownego rozwiązania sporu.

Summary

Mediation in general administrative proceedings

Keywords: mediation in general administrative proceedings, mediator, participants of contestations.

The article takes into consideration the new solution like mediation in general administrative proceedings. Currently mediation can be led not only between parties having controversial interests, but also between authority conducting the proceedings and parties of this proceedings. A mediator leads mediation and he tries to solve the problem by mediating between participants of contestations.